គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ នៅកម្ពុជា
Committee for Free and Fair Elections in Cambodia
ខុមហ្វ្រែល COMFREL

Vision: A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី០៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣

របាយការណ៍បឋម
ស្តីពី
ការអង្កេតស្រាវជ្រាវសំរាប់ការបោះឆ្នោត និងសវនកម្មបញ្ជីបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១២ សំរាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ ២០១៣

គណៈកម្មាធិការខុមហ្វ្រែល បាននិងកំពុងធ្វើការអង្កេតស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើសវនកម្មបញ្ជីបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១២ សម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រអាណត្តិទី ៥ ឆ្នាំ ២០១៣ខាងមុខនេះ ។

ការអង្កេតស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើសវនកម្មនេះតាមវិទ្យាសាស្ត្របានចាប់ដោយចៃដន្យ សំណាកនៃអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតចំនួន ២,៦០០នាក់ នៅ២២៥ការិយាល័យទូទាំងប្រទេសដើម្បីសម្ភាសន៍ទាក់ទងនឹងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ការបោះឆ្នោត ហើយទិន្នន័យអ្នកមានឈ្មោះបោះឆ្នោត ទិន្នន័យរបស់អ្នកសម្ភាសន៍បានត្រូវយកមកផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយទិន្នន័យបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ ២០១២ ដំបូង និងផ្លូវការ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ពីភាពត្រឹមត្រូវនៃបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ ២០១២ ជាពិសេសអត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកបោះឆ្នោត, សិក្សាពីអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត តែគ្មានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីបោះឆ្នោត និងការលុបឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត។

ខាងក្រោមគ្រាន់តែជារបាយការណ៍ដំបូងនៃការអង្កេតស្រាវជ្រាវនេះ ប៉ុន្តែរបាយការណ៍ចុងក្រោយនៃការអង្កេតស្រាវជ្រាវ និងសវនកម្មនេះនឹងត្រូវបានចេញយ៉ាងយូរនៅដើមខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ។

ការអង្កេតស្រាវជ្រាវរបស់ខុមហ្វ្រែលបានរកឃើញថា៖

- មានតែ ៩៧.៧% នៃអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត។ បើធ្វើការប្រៀបធៀបទៅនឹងលទ្ធផលនៃការសិក្សាឆ្នាំ២០១១គឺមានការកើនឡើង ៣.៥%។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១២នេះ គ.ជ.ប បានចុះឈ្មោះអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានចំនួន ១០១.៧៤% (៩,៦៧៥,៤០៣នាក់) នៃអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត(ការប៉ាន់ស្មានរបស់ខ្លួន ៩,៥០៩,៧៣២នាក់)។

រូបភាពទី ១៖ កំរិតនៃការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

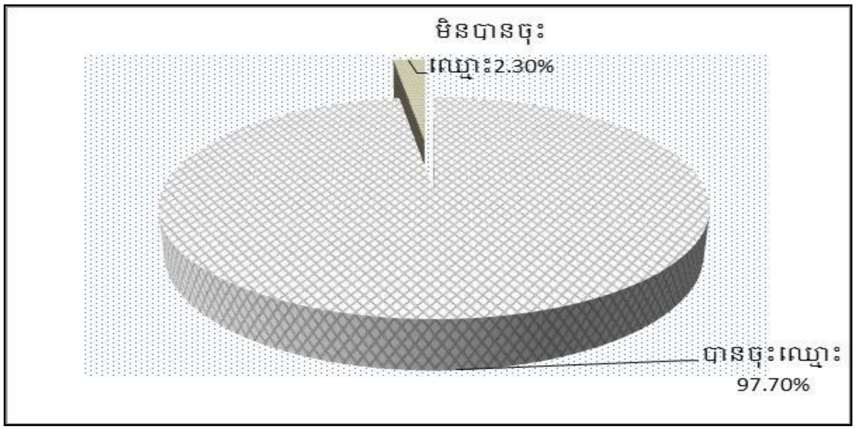

ទីស្នាក់ការកណ្តាល ៖ ផ្ទះលេខ ១៣៨ ផ្លូវ ១២២ សង្កាត់ ទឹកល្អក់ ១ ខណ្ឌ ទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
Central Office : #138, Street. 122, Teuk Laak I, Tuol Kork, Phnom Penh, CAMBODIA.
P.O. Box 1145, Phone : (855) 23 884 150 Fax: (855) 23 885 745 E-mail : comfrel@online.com.kh Website: www.comfrel.org

• ក្នុងចំណោមអ្នកបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតទាំងអស់ មានតែ ៤.៤% ជាអ្នកចុះឈ្មោះថ្មី ប៉ុន្តែយោងតាមលទ្ធផលផ្លូវការនៃការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត២០១២របស់គ.ជ.ប មានអ្នកចុះឈ្មោះថ្មីសំរាប់ឆ្នាំ ២០១២ មានប្រមាណ ៩,៧% ។

រូបភាពទី ២៖ អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានចុះឈ្មោះថ្មី

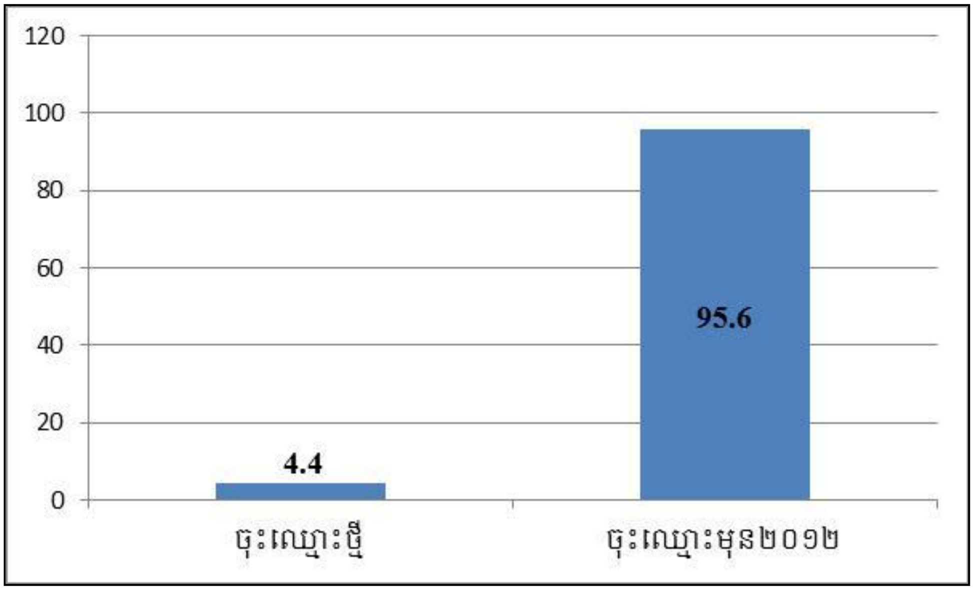

• យុវជនដែលគ្រប់អាយុ ១៨ ឆ្នាំ គិតទៅដល់ការបោះឆ្នោតឆ្នាំ ២០១៣ មានតែ ៨៦% បានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត មានប្រមាណ ៣១៨,២០០នាក់ បើយោងតាមរបាយការណ៍ជំរឿន ២០០៨ នៃវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ មានចំនួនប្រមាណជាង ៣៧០,០០០នាក់ ដែលនឹងគ្រប់អាយុចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតបើគិតទៅដល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត ២០១៣។ តារាងលទ្ធផលផ្លូវការរបស់គ.ជ.ប មិនបានបង្ហាញពីចំនួនអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតថ្មីដែលទើបគ្រប់អាយុ ១៨ ឆ្នាំ បើគិតដល់ថ្ងៃបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៣ និងអ្នកដែលមិនទាន់បានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតពីមុនមក ព្រមទាំងអ្នកផ្លាស់ទីលំនៅដែលត្រូវចុះឈ្មោះថ្មី។ បើធៀបជាមួយអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតថ្មី ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងគ.ជ.ប បានចុះឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតថ្មីមានចំនួន ៩៤០,៤៤៩នាក់ លើសពីការប៉ាន់ប្រមាណ ៦១៩,៦៣០នាក់ មានន័យថា បាន ១៤៨% ដែលនាំឲ្យមានភាពមិនច្បាស់លាស់អំពីអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតថ្មី។

រូបភាពទី ៣៖ យុវជនអាយុ ១៨ឆ្នាំគិតដល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត ២០១៣ បានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

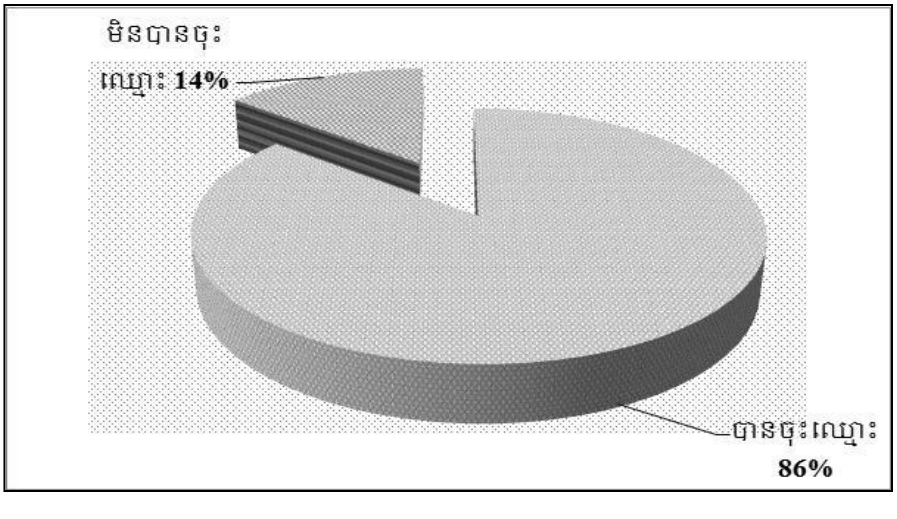

- លទ្ធផលចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតផ្លូវការរបស់គ.ជ.បមានចំនួនលើស ១០១,៧៤% នៃចំនួនប៉ាន់ប្រមាណនៃអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតសរុប ប៉ុន្តែការអង្កេតស្រាវជ្រាវរបស់ខុមហ្វ្រែលរកឃើញថា នៅមានអ្នកអត់បានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតប្រហែល ២,៣% នៃអ្នកមានសិទ្ធិចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ដែលក្នុងនោះក្នុងចំណោមពួកគេបានពន្យល់ពីហេតុផលដែលមិនបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត(រូបភាពទី ៤)ដូចជា៖
    - ២៦.១៥% មិនមានឯកសារបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណក្នុងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
    - ២០% ពុំបានទទួលព័ត៌មានអំពីការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
    - ១៥.៣៨% មានជំងឺ
    - ១០.៧៧% បានផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី និងគ្មានលិខិតបញ្ជាក់ទីលំនៅ
    - ១០.៧៧% មិនដឹងថាខ្លួនមានសិទ្ធិចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
    - ៩.២៣% មិនមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ទៅចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
    - ៩.២៣% ការចុះឈ្មោះតម្រូវឲ្យគាត់ចំណាយថវិកាច្រើន បាត់បង់ប្រាក់ចំណូល ខាតការងារ និងព្រមទាំងត្រូវចំណាយពេលវេលាយូរក្នុងការធ្វើដំណើរ
    - ៦.១៥% គិតថាខ្លួនមានឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជីបោះឆ្នោត
    - ៣.០៨% មិនអាចរកសាក្សីក្នុងការធ្វើលិខិតបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណសម្រាប់បម្រើឲ្យការបោះឆ្នោត
    - ៣.០៨% ទីកន្លែងចុះឈ្មោះមិនបង្កលក្ខណៈងាយស្រួល
    - ៣.០៨% ធុញនឹងការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
    - ៣.០៨% មិនមានថវិកា
    - ១.៥៤% ការិយាល័យចុះឈ្មោះនៅឆ្ងាយពេក

រូបភាពទី ៤៖ មូលហេតុដែលមិនបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

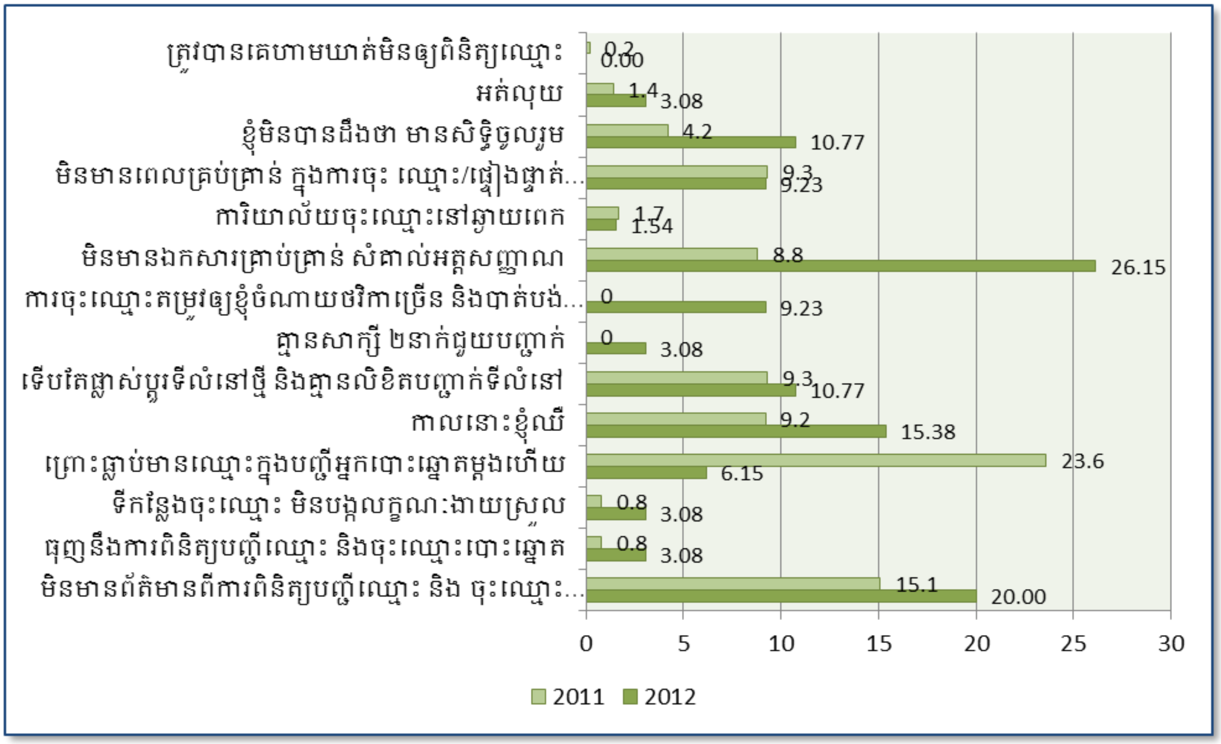

• ក្នុងចំណោមអ្នកដែលមិនបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ៦៧.២១% មានចំណេះដឹងត្រឹមតែកម្រិតបឋមសិក្សា ឬមិនចេះអាន និងសរសេរអក្សរ។ សម្រាប់ការសិក្សាក្នុងឆ្នាំ២០១១ គឺមានចំនួនច្រើនជាង ៧០%។ លទ្ធផលនេះបញ្ជាក់ថាកម្រិតនៃការអប់រំក៏ជាកត្តាមួយដែលមានទំនាក់ទំនងដល់ការចេញទៅចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ព្រោះថាអ្នកមានកម្រិតចំណេះដឹងខ្ពស់បានចេញទៅចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតច្រើនជាង អ្នកមានមានកម្រិតចំណេះដឹងទាប។

រូបភាពទី ៥៖ អ្នកមានសិទ្ធិចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតដែលមិនបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតធៀបកំរិតអប់រំ

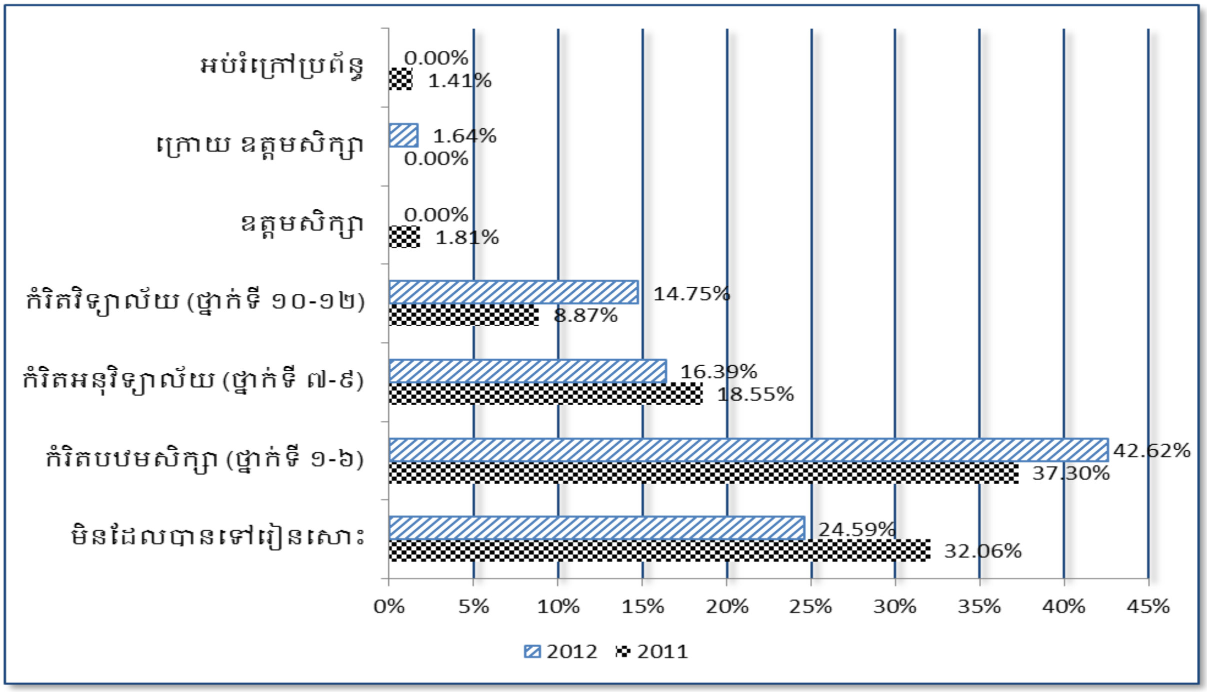

• ក្នុងចំណោមអ្នកដែលមិនបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ៨០.៣% ជាអ្នកដែលមានមុខរបរផ្ទាល់ខ្លួន ដែលការសិក្សាក្នុងឆ្នាំ២០១១គឺមានរហូតដល់ ៩០.៩%។

• ១៣.១% នៃអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតមិនបានធ្វើការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតដោយខ្លួនឯង។ មានន័យថាមានអ្នកណាម្នាក់បានជួយចាត់ចែងការចុះឈ្មោះ (អាចជាបង ប្អូន ឪពុកម្តាយ ឬអាជ្ញាធរ) ដោយមិនចាំបាច់បង្ហាញវត្តមានខ្លួននៅចំពោះមុខស្មៀន។ ការសិក្សានៅឆ្នាំ២០១១ រកឃើញតែ ២.៤%។

• ២.៦% នៃអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍បានជួបការលំបាកក្នុងការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត។

• ប្រភពព័ត៌មានអំពីការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត គឺនៅតែភាគច្រើនបានតាមរយៈមេភូមិ និងតាមរយៈទូរទស្សន៍ និងវិទ្យុ។

• ក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍ ៧៥.៥០% មិនស្គាល់បញ្ជីបោះឆ្នោតដំបូង។

• ៣០.១% នៃអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍មិនបានដឹងថា អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរផុតសុពលភាពអាចប្រើប្រាស់ក្នុងការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៣នេះបាន។

• ៦៥.៣% នៃអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតបានទៅធ្វើការពិនិត្យឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជីបោះឆ្នោតដំបូងឆ្នាំ២០១២។ ក្នុងចំណោមអ្នកបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ហើយមិនបានទៅពិនិត្យឈ្មោះបានបញ្ជាក់ហេតុផលដូចខាងក្រោម៖

- ៤៩.៦% គាត់មានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីបោះឆ្នោតរួចហើយ
- ២១.២% មិនបានទទួលព័ត៌មានអំពីការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
- ២២.៤% មិនមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់
- ៩.៧% គាត់មានជំងឺ
- ៥.៩% មិនដឹងថាមានសិទ្ធិចូលរួម
- ៤.២% ធុញនឹងការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត
- ៣.៥% ការិយាល័យចុះឈ្មោះនៅឆ្ងាយពេក
- ១.៩% ផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ
- ១.៩% ចំណាកស្រុក
- ១.៣% គ្មានថវិកា
- ០.៦% កន្លែងចុះឈ្មោះមិនបង្កលក្ខណៈងាយស្រួល
- ០.១% មានការប្រកាន់គណបក្សនយោបាយ

• ១.៩១% នៃអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍មិនមានឯកសារសម្គាល់អត្តសញ្ញាណសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការបោះឆ្នោតទេ ដែលក្នុងនោះ ២៨.៦% បានបញ្ជាក់ថា វាមិនមានសារៈសំខាន់, ៨.២% ត្រូវបានគេដកហូត, ៨.៨២% គ្មានថវិកាក្នុងការបង្កើត និង ៥៥.១% បានបញ្ជាក់ហេតុផលផ្សេងៗ។

រូបភាពទី ៦៖ មូលហេតុដែលមិនមានឯកសារ

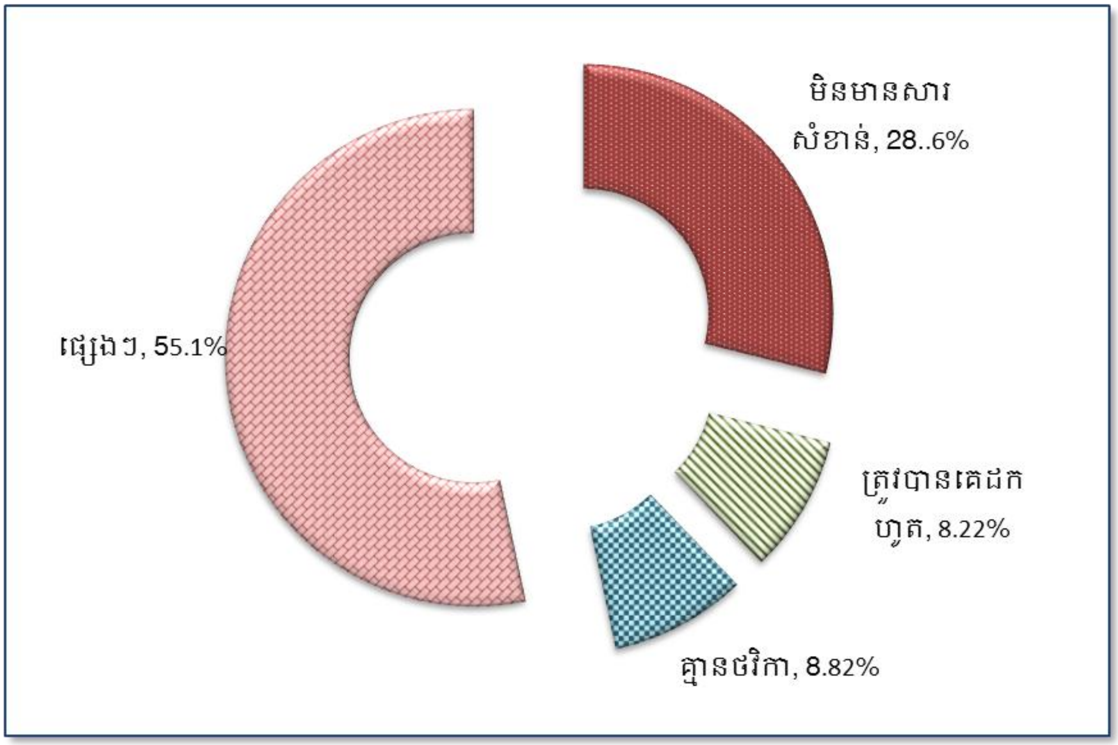

• ៣៩.៣% នៃអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍បានផ្តល់អនុសាសន៍ឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរបញ្ជីបោះឆ្នោតបច្ចុប្បន្នទាំងស្រុង។ ២៥% បានផ្តល់អនុសាសន៍ឲ្យមានការកែលំអលើបញ្ជីបោះឆ្នោតបច្ចុប្បន្ន។ ដោយឡែក ៣៥.៧% ផ្សេងទៀតបានផ្តល់អនុសាសន៍ផ្សេងក្រៅពីចំណុចខាងលើ។ គួរកត់សម្គាល់ថា អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានផ្តល់អនុសាសន៍

ឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរបញ្ជីបោះឆ្នោតបច្ចុប្បន្នទាំងស្រុងមានកើនឡើង ២០.៩៤% បើប្រៀបធៀបនឹងការសិក្សាក្នុងឆ្នាំ២០១១។

• ១១,៥% នៃអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតមិនមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ។

រូបភាពទី ៧៖ អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតមិនមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ

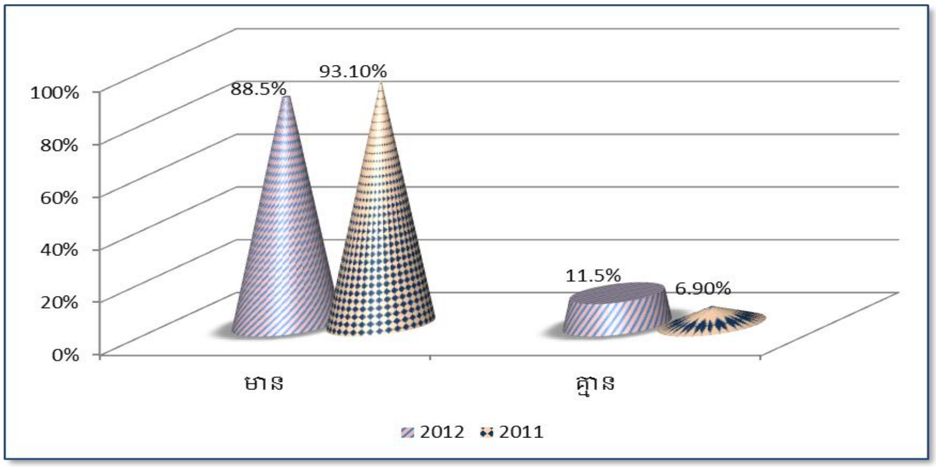

គ.ជ.ប គួរមានតារាងបន្ថែមស្តីពីលទ្ធផលផ្លូវការនៃការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតរបស់គ.ជ.ប ដើម្បីបង្ហាញពីចំនួនអ្នកចុះឈ្មោះថ្មី (អ្នកទើបគ្រប់អាយុ អ្នកផ្លាស់ទីលំនៅ និងអ្នកដែលមិនទាន់បានចុះឈ្មោះពីមុនមក) ព្រោះថា គណបក្សនយោបាយនានាបានចោទប្រកាន់អំពីការប៉ោងចំនួនអ្នកបោះឆ្នោតច្រើននៅក្នុងបញ្ជីបោះឆ្នោតផ្លូវការ ព្រោះមានអ្នកមិនគ្រប់អាយុបានបោះឆ្នោត។ ជាការពិតបញ្ជីនេះបន្តមានឈ្មោះខ្មោច ឬ/និងឈ្មោះស្ទួនជាច្រើន ។

ដោយសារគ.ជ.ប និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ខ្លះបានសហការផ្តល់បញ្ជីបោះឆ្នោតដំបូង និងផ្លូវការ បញ្ជីលុបឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ១០១៦ (ចំនួនឈ្មោះត្រូវបានលុបចេញពីបញ្ជី ៤៦៨,៤៨៥នាក់) ខុមហ្វ្រែលបន្តធ្វើសវនកម្ម និងផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នន័យ និងបញ្ជីខាងលើរបស់គ.ជ.ប ដើម្បីរកឲ្យឃើញកម្រិតត្រឹមត្រូវនៃទិន្នន័យ អត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកបោះឆ្នោត ការលុបឈ្មោះ និងភាពប្រែប្រួលទិន្នន័យដែលធ្វើដោយស្មៀន និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ជាមួយទិន្នន័យដែលបញ្ចូលទៅក្នុងបញ្ជីផ្លូវការ ។

<u>សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង:</u>

កញ្ញា គង់ រ៉ាវីន, អ្នកសម្របសម្រួលផ្នែកអង្កេតខុមហ្វ្រែល, ០១២ ៦៥៤ ៩៥០, អ៊ីម៉ែល: ravine@comfrel.org

<u>បេសកម្ម</u> *៖ បេសកកម្មរបស់ខុមហ្វ្រែល គឺជួយបង្កើតបរិយាកាសគួរជាទីពេញចិត្ត និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ទី១/* ***ដើម្បីឱ្យមានដំណើរការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌*** *តាមរយៈការបញ្ចុះបញ្ចូល តស៊ូមតិ ដើម្បីទទួលបាននូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សមរម្យ, ការអប់រំដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកបោះឆ្នោត អំពីសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចូលរួមសង្កេតការណ៍របស់ពួកគេ ដែលអាចរារាំងនូវភាពមិនប្រក្រតី ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឲ្យមានការវាយតម្លៃលើដំណើរការបោះឆ្នោតមួយដែលមិនលំអៀង និងមិនប្រកាន់បក្សពួក ទី២/* ***ដើម្បីឱ្យមានអត្ថន័យនៃដំណាក់កាលក្រោយពេលបោះឆ្នោត*** *តាមរយៈការអប់រំ និងវេទិកាសាធារណៈក្នុងគោលបំណងជំរុញលើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចការនយោបាយ និងការធ្វើសេចក្តីសំរេចនានា ការតស៊ូមតិ/បញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីឱ្យមានការកែទម្រង់ដំណើរការបោះឆ្នោតដែលបង្កើននូវគណនេយ្យភាព (ការទទួលខុសត្រូវ) របស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃមួយដែលមិនលំអៀង និងប្រកាន់បក្សពួកទៅលើការបំពេញកម្មវិធីនយោបាយ និងដំណើរការអនុវត្តន៍ ការងាររបស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត។*